

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXI. Idem Priori (a) S. Stephani.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

COMMENTARIUM.

4

Difficilem, & lacinosam hujus textus speciem eleganter retulit D. Joseph. de Retes lib. 7. opusc. cap. 1. in l. 1. ff. de contrab. empt. consuet. 2. num. 55. à quo cum plura didicerim in utroque jure, non erubescio illam transcribere. Clerici plebis Rupinæ solvebant Episcopo Spoletano tres denarios Papienses in festo Paschatis Nativitatis Domini, & eodem in festo Paschatis Resurrectionis singulis annis. Hæc præstatio tractu temporis ita immutata fuit, ut pro singulis denariis Papiensibus solverent tres denarios Lucenses, live (quod idem est) novem Lucenses singulis pensionibus; nam tres Lucenses unum Papiensem faciebant. Talis tunc erat iusta proportio monetæ Lucanæ ad monetam Papiensem. Postea Respublica Lucana auxit valorem suorum denariorum, five minuit pondus metalli, & de duobus denariis fecit quinque denarios, ac si nos diceremus, *La moneta que valia un quarto, la sabio à dos y medio, ó diez maravedis*. Unusitaque vetus denarius Lucensis valere incepit duos denarios & alterius semissem. Manfit igitur nomen denarii Lucensis, sed defecit valor intrinsecus diminuto pondere. Defecit per consequens proportio monetæ Lucanæ ad monetam Papiensem; quia aucto valore denariorum Lucensium tres novi jam non efficiebant unum Papiensem, sed septem cum dimidio. Colligo rem gestam ex integra epistola decretali, quam debemus Antonio Augustino, à quo eam transcripsi: Hic erat status vetus, novulque rei monetæ apud Lucenses. Clerici plebis Rupinæ tres Lucenses de-

narios novos imminuti ponderis pro singulis Papiensibus singulis pensionibus pro synodatico solvebant Episcopo Spoletano, quos multis annis Episcopi receperunt decepti homonymia vocis, vel existimantes omnium Papiensium denariorum semper fuisse eundem valorem. Sed comperta diminutione monetæ Lucensis, Episcopus, qui tunc temporis sedebat, comparuit coram Romano Pontifice, petens, ut solverentur sibi pro synodatico vel unus Papiensis, vel tres Lucenses veteris ponderis, & qualitatis, non tres Lucenses novi. Clerici plebis Rupinæ opponebant præscriptionem Episcopo, allegantes à tempore Lotharii prædecessoris Episcopi adversarii, uniformi præstatione tres Lucenses novos fuisse solutos, & receptos pro synodatico prædicto; & factâ supputatione temporis, ab eo tempore usque ad diem iudicii cepti, quadraginta annos effluxisse contendebant, Episcopus Spoletanus præscriptionem tentabat excludere. Cum ergo ad annorum calculum devenum fuisset, constitit per confessionem partis clericorum Lothario denarios Papienses solutos fuisse, non Lucenses, à cujus obitu ad diem cepti iudicii triginta & sex anni ad summum lapsi fuerant. Exclusâ ergo quadraginaria præscriptione, quâ solâ clerici plebis Rupinæ initebantur, decrevit Pontifex, ut de cætero clerici præfati pro synodatico solverent Episcopo Spoletano tres denarios Papienses, vel pro singulis Papiensibus tres Lucenses veteres, vel septem cum dimidio novos. Hactenus species hujus textus: ejus decisionem exponemus infra in cap. cum canonici.

CAPUT XXI.

Idem Priori (a) S. Stephani.

Cum ven. f. n. (b) Phanen. Episcopus, & tu in nostra essetis præsentia constituti, & de quaestione, quæ inter vos super Ecclesia S. Stephani Phanen. vertebatur, velletis ad invicem litigare, dil. fil. I. tit. S. Priscæ presbyterum Card. & I. sanctæ Mariæ in Cosmedin, Diac. Card. vobis concessimus auditores, coram quibus allegando opponere curavistis, quod cum prædicta Ecclesia S. Stephani quarundam monialium, quæ in ea videbantur sub religionis habitu conversari, malitiâ faciente fuerit ferè ad desolationem redacta, illas bon. mem. Cato Phanen. Episcopus auctoritate fel. rec. Eugeni Papæ p. n. ab Ecclesia memorata removit, & canonicos in ipsa instituit regulares, statuens, ut ordo canonicus perpetuus in ea temporibus debeat observari, & eam ab omni exactione, tam sua, quam successorum suorum, & Phæn. Ecclesiæ prorsus absolvit, retento sibi & Ecclesiæ suæ uno cereo trium librarum ab ea annis singulis exsolvendo. *Infra*: Nos autem cum dicti Card. ea quæ audierant, nobis fideliter retulissent, dicto instrumento diligenter inspecto, reverà cognovimus, quod præfatus Episcopus (c) spallas quas ab eadem Ecclesia, tam ipse, quam prædecessores sui recipere consueverant, Ecclesiæ præfata remisit, & statuit quod aliud servitium ei non imponeret, sibi & Ecclesiæ suæ annuatim trium librarum cereo pensionis nomine reservato. Quia verò visitationi annexa est procuratio, cum nemo suis stipendiis debeat militare, nec os bovi alligandum sit trituranis, & Episcopus ratione spiritualis jurisdictionis, quam habet in ea, teneatur causâ correctionis præfata Ecclesiam visitare, nec intelligatur quasi novum imponi quod ab ipsa fundatione de communi fuerat jure impositum, de consilio f. n. decernimus, quod idem Episcopus cum ad ipsam Ecclesiam causâ correctionis accesserit, moderatam ab ea procurationem accipiat (d) bis in anno, sed nihil aliud præter pensionem, & procurationes præscriptas idem Episcopus ab eadem Ecclesia exigere, vel extorquere præsumat.

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. II. Pars II.

Aaaa 2

NOTÆ

NOTÆ.

(a) **S**ancti Stephani.) Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. cap. 6. quod monasterium est Canoniorum regularium in ipsa dicecesi Pharenfi, ut in hoc textu refertur.

1. (b) **Pharenfi.**) in sexta collectione legitur Phaben, sed male, cum in ipsa dicecesi nullum reperitur monasterium S. Stephani, nec inter eius Episcopos, quorum catalogum refert Ughellius tom. 1. Italia sacra, refertur aliquis dictus Cato, cujus hic fit mentio: unde existimabam legendum esse Pharen. Pharenfensem Ecclesia est suffraganea Iadertin. sub Patriarcha Gradenfi: unde Innocentius noster libro 1. epistol. reprehendit Episcopum Pharensem, quod ausus fuisset inconsulto Patriarcha Gradenfi se transferre ad Ecclesiam Iadertinensem.

2. (c) **Spallas.**) Spalla accipitur pro membro, seu parte feræ, apri, cervi, seu similis animalis, ut aperte demonstrat noster Innocentius lib. 3. regestr. 13. in epist. ad Abbatem sanctæ Mariæ Rosunde, dum refert, solutam fuisse spallam porci ob licentiam venandi, ibi: *Et quod ad Abbatem,*

Et parum instantiam suam venerant Ravennates, Et qui venabantur in ipsa, reddebant eidem singulis annis spallam porci, Et cultores agrorum decimas, Et gregum pastores certos redditus exsoluebant. In veteribus diplomatibus Abbatæ Sancti Sabani, in Episcopatu Bigorritano, scriptura Comitis Raymundi ita inquit: Concedimus in ipsa valle, ut si quis porcum singularem, sive ceruum venando ceperit, quartam, sive spallarem sancto Sabino persolvat. Etiam pars illa animalis dicitur friscinga, & ita procurationis nomine solitum Archiepiscopum Rhemensem exigere ab Abbate sancti Remigii friscingas, constat ex epistola 29. Alex III. edita à Jacobo Sirmundo: & plura de friscinga tradunt Cironius lib. 1. obsero. cap. 5. Joan. Vossius lib. 3. de vitii serm. cap. 7.

(d) **Bis.**) Licet enim visitatio tantum semel in anno fiat, tamen iustus ex causis potest Provincia bis in anno visitari; unde cum monasterium hoc Canoniorum regularium noviter constructum esset, ob relaxationem veteris monasterii monialium, poterat Archiepiscopus bis illud visitare, procuracione percepta, que non censetur remissa, etsi jura Episcopalia generaliter remittantur.

CAPUT XXII.

(a) Idem.

Super eo, quod f. t. nos consulere voluit, ut quia tota ferè provincia Compostell. de novo est ad (b) jurisdictionem Ecclesiæ tuæ conversâ, qualiter tibi provinciam, vel partem provinciam visitanti obsequi debeat, & servire, nec-non & in procuracionibus providere, te instruere dignemur: f. t. duximus respondendum, quod illud observare tenetur, quod in vicinis provinciis observatur.

NOTÆ.

(a) **Idem.**] Innocentius videlicet Petro Compostellano Archiepiscopo, de quo egi in cap. ex parte, hacten. Etiam reperitur textus hic in cap. 7. sub hoc tit. in 3. Compil.

1. (b) **Ad jurisdictionem.**] Non quia recuperata esset à Saracenis, ut voluit Hostien. in præsentî; sed quia cum jus Metropolitanæ Ecclesiæ ex Emeritensi Ecclesia in Compostellanam per Calixtum II. anno 1119. translatum fuisset, cujus translationis bullam referunt histor. Compostell. & Egidius Gonzalez in hist. Salmanticens. lib. 2. cap. 9. Moreno de Vargas in hist. Emerit. cap. 7. & ex hac translatione magna ortæ essent controversiæ inter Compostellanum, & Bracharensem super dicecesibus Ullisiponenfi, Elborensi, & Lamecensi, transacione postea fuerunt sopita, & ipsa transacione confirmata fuit per Innocentium III. aliis etiam locis, & monasteriis Compostellano assignatis, ut constat ex epistola ipsius Innocentii edita à Cardinale Sireto, fol. 356. in hæc verba: [In eminenti Apostolicæ Sedis specula, disponente Domino constituti, &c. usque ad verbum Assen. ad exemplar prædecessorum nostrorum felices record. Calixi, Anastasii, Alexandri, & Lucii Rom. Pont. Compostellan. Beati Jacobi Ecclesiam, cujus in ea venerandissimum corpus est positum, Apostolicæ Sedis privilegio com-

munimus, & ob ipsius à Deo electi Apostoli reverentiam, Archiepiscopalis Cathedræ dignitatem, quam opulentissima quondam, & famosi nominis Emeritana civitas, prius quam peccatis exigentibus ab impia Saracenorum tyrannide possideretur, habuisse dignoscitur, præsentis scripti paginâ in perpetuum confirmamus, statuentes, ut eadem Emeritana civitas, si ad potestatem Christianorum, Domino dominante redierit, Episcopum habeat, qui Compostellano Archiepiscopo, sicut Metropolitanano suo debeat perpetuo subiacere. Omnem quoque Pontificalis officii plenitudinem, quam ipsius Emeritana Ecclesiæ Antistites antiquitus habuerunt, Compostellanæ Prælati Ecclesiæ semper obtineat, & quietè. Suffraganei verò Episcopi Emerit. Metropoli, qui per Lusitaniam Provinciam, vel modò sedes proprias obtinent, vel in futurum per Domini misericordiam obtinerint, Salaman. videlicet, Abulen. Caurien. Civitaten. Placentin. Pacen. Oxonoben. & præterea Lamecen. & Egitanien. nec-non Ulyssiponen. & Elboren. sicut in nostris sententiis continetur, Compostellano Archiepiscopo, cujus consecratio ad Rom. tantum Ecclesiam spectat, obedientiam, & reverentiam, tanquam proprio Metropolitanoprofurs exhibeant. Ipse autem consecrandi, ad sua Concilia convocandi, cum ipsis etiam ecclesiastica negotia terminandi, & eorum Ecclesias disponendi, auctoritate Sedis Aposto-